

BEDENSEL YÜKLEMLER¹

Konferans notları²

Jean-Claude COQUET

APA: Coquet, J-C. (2021). Bedensel yüklemeler. (Çev. Sündüz Öztürk Kasar). *Dünya Dilleri, Edebiyatları ve Çeviri Çalışmaları Dergisi (DEÇ)*, 2(1), 91-104. (Orijinal Yayın Tarihi: 2011).

Geçen yıl, 2010 Mart ayında, *dil görüngübilimi* üzerine burada yapmış olduğum sunumu yeniden ele alıyorum.

Çıkış noktamızdaki ön gerçek bizim anlamlayan varlıklar olduğumuzdur. İki tür anlamlama biçimine sahibiz: bilişsel yüklemeler ve bedensel yüklemeler. Bugün üzerinde durmak istediğim konu *bedensel yüklemeler*dir.

Yüklem terimi (Aristocu) klasik mantıktan, daha genel olarak da mantıksal-matematiksel dilbilimden ödünç alınmıştır. Oysa bu iki inceleme alanı, sırf *phusis*'e gönderme yapan *bedensel olgu*, *logos* ile uyumsuzdur diye, “bedensel yüklemeler” olarak adlandırılacak bir sınıf açmayı dışlamışlardır.

“Yüklem” kavramını “yüklemleme” olarak adlandırılan işlemin eylemsel sonucu olarak algılayalım. “Yüklemleme”, doğrulamaktır (*katégorien*), “yüklemleme” ise *bir düşünsel içeriğin sözcemele, doğrulama amacıyla görev alanına alınması*'ndan başka bir şey değildir. Öyleyse yüklemleme “belli bir nesne”³ üzerine kurulan bir yargılama edimini varsayar (bkz. çatıyı oluşturan kiplik niteliğine sahip *irade gösterme* kavramı).

Ama “düşünsel içerik” ve “belli bir nesne” dizimlerini ileri sürerek *logos* alanına (bilişsel yüklemelere) bağlı kaldığımız ve *phusis* alanını (bedensel yüklemeleri) inceleyemeyeceğimiz görülüyor. Öyleyse şunları eklememiz gerekir:

- (1) Yüklemlemenin (sadece *logos*'a özgü *düşünsel deneyimleri* değil) *bedensel deneyimleri* de görev alanına alma kapasitesi vardır, dünyayla temasımızı “*söylemek*” (Merleau-Ponty), beden ile birlikte dünyadan ona aktarılmış ne varsa onu *söylemek* gibi bir kapasitesi vardır;

Geliş Tarihi: 12.06.2021

Kabul Tarihi: 23.06.2021

¹ Bu makalenin ilk yayımına ait bilgiler şöyledir:

« Les prédicats somatiques » by Jean-Claude Coquet in *Littérature* 2011/3 no 163 (pages 102 to 107) © Armand Colin, Malakoff.

² Bu metin Jean-Claude Coquet'nin 14 Şubat 2011 tarihinde INALCO'da (Institut des Langues et Civilisations Orientales, Paris) vermiş olduğu konferansa ait notları olduğu gibi yansıtmaktadır.

³ Emmanuel Husserl, *Expérience et Jugement* (PUF, 1970): “Yüklemleyici yargılama, *apophansis kavramı* tarihsel süreç içinde gelişmiş olan *biçimsel mantığın merkezinde yer alır*” (s. 11); “Her türlü yargılama edimi orada bir nesnenin bulunduğunu, bir nesnenin bize verilmiş olduğunu ve sözcemenin bu nesne üzerine kurulduğunu ön varsayar” (s. 14).

(2) Görüngübilimsel uzam- zaman içinde tanımlanmış olan “nesne”nin, sınırları olmayan bir varlığa, eksik ve uçup kaçıcı bir kimliğe sahip niteliksel bir varlığa yani bir “belgisiz nesne”ye yer açması gerekir.

Kısacası, *bedensel yüklem* (ya da *gerçeklik yüklem*) *duyumsanabilir olguyu söylerler*, *bilişsel yüklem* ise dünyayı **betimlerler**. “Söylemek”, “betimlemek” değildir. Soruşturmamızın *phusis* ya da *logos* alanlarının hangisinde yer aldığına dikkat ederek hızlıca ikili bir liste taslağı oluşturabiliriz:

Söylemek, *betimlemek* değildir.
Sunmak, *yeniden sunmak* değildir.
Resimlemek, *imgelemek* değildir.
Sözcelemek (sözcelenmek), *anlatmak* değildir.
Üretmek, *yeniden üretmek* değildir.
Vb.

ÖNEMLİ NOT: *Phusis* alanına girdiğimizi belirtmek için yeniden anlamına gelen *re-* ön eki ve yazım biçimi (vurgulama sağlayan kesme çizgisi) üzerinde de hareket edebiliriz. Benveniste gibi bir dilbilimci “*re-produire*” [yeniden üretmek] ve “*re-présenter*” [yeniden sunmak] biçiminde yazardı⁴, “*reproduire*” ve “*représenter*” olarak değil, bkz. *Problèmes de linguistique générale* 1, s. 25 ve *Manuscrit. Baudelaire*.

Alımlayan beden

Örnek 1: Italo Calvino, *Palomar*, alıntılaman ve örnekleyen: A. J. Greimas, *De l'imperfection* [*Kusur Konusunda*], Fanlac, 1987: “Adam arkasını döner ve geriye doğru yürür. Şimdi plajı tam bir nesnellikle [*con oggettività imparziale*]⁵ bakışıyla tarayarak [kadının, *della donna*] göğsü görüş alanına girer girmez bir kopukluğun, bir sapmanın, nerdeyse gümüşü bir şimşeğin fark edilmesini [*si*] sağlar. Bakış gergin teni sıyrıp geçecek kadar ilerler, görüşün farklı doğrulayıcılığını ve bunun özel değerini [*e lo speciale valore che essa acquista*] hafif bir ürpertiyle onaylıyormuşçasına geri çekilir ve uygun bir mesafeden göğüs çevresine eşlik eden bir eğri çizerek hem kaçamak hem koruyucu bir tavırla bir an havada asılı kalır, ardından da hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam eder” (s. 25-26).]

ÖNEMLİ NOT: Anlatıcının gururla takdim ettiği nesnellik (çevirmen “tarafsız bir nesnellik” demektedir⁶) onu bir düzdeğişme figürünü, yani bakışı sahneye çıkarmaya ve böylelikle bir aykırı davranışı unutturup uygun bir tutuma ulaşmaya götürür. “Uygun mesafeye” yerleşen, gözleyimcinin

⁴ Fransız dilinin kurallarına göre “re” ön ekini kendisini izleyen eyleme bitişik yazmak gerekir ama Benveniste iki ayrı dünya olan *phusis* dünyası ve *logos* dünyasının dil aracılığıyla birbirine eklemlediğini göstermek için bu ön eki kesme çizgisiyle ayırarak yazar. Daha açık söylersek, *logos*, *phusis*’te üretileni ya da sunulanı alır ve onu kavramlaştırarak yeniden üretir ya da yeniden sunar. (Çevirenin notu)

⁵ Köşeli ayraç içinde verilen italik birimler yazarın üzerinde duracağı ifadelerin İtalyanca asıllarıdır. (Çevirenin notu)

⁶ Coquet burada İtalyanca özgün metindeki *con oggettività imparziale* terimini Fransızcaya “*une objectivité impartiale*” [tarafsız bir nesnellik] olarak çevirmektedir. Calvino’nun yapıtını Fransızcaya çeviren ise “tam bir nesnellikle” demiştir. (Çevirenin notu)

kendisi değil de bir “tümel özne”⁷ [bir *si*]dir. Haklı bir gerekçeyle Greimas’ın zihnini meşgul eden *guizzo* terimine geri dönmek gerekir. Ona söylendiğine göre, söz konusu olan “suyun üstünde sıçrayarak, gümüşü ve parlak bir şimşek gibi, ışığın pırlıltısıyla suyun ıslaklığını bir enstantanede birleştiren küçük balığın kıpırtısı”dır [gümüşü bir şimşek diye düzeltilen çeviri de buradan kaynaklanır]” (s. 29).

Bu tensel deneyimin Greimas tarafından yapılan çözümlemesi nedir öyleyse? Bunu hakkıyla değerlendirebilmek için, Greimas’ın düşüncesinin ve çalışmasının üzerine dayandığı bilgi kuramsal temelin ne olduğunu anımsamak gerekir. Yapısal öğreti ve dil felsefesi Hjelmslev’e içkinlik ilkesini öğretti ve bu ilkeye göre her şey kendisi üstüne kapanmış bir evrende yer alan ayırık (tanımlanmış) öğeler arasında işleyen iç bağıntılardan kaynaklanır. Genette gibi anlatıbilimcilerin, Ricœur ve Deleuze gibi filozofların ya da Deguy gibi şairlerin bağlı kaldıkları nominalist düşüncenin temel dayanağı budur.

Öyleyse tensel deneyimden söz edebilir miyiz? Hayır, daha çok düşünsel deneyimden, yapay ürün deneyiminden, betisel temsil deneyiminden söz edebiliriz.

Logos’un belirlediği kurallara uyan bilişsel süreçte, yargılayıcı söyleyen, yani “özne” ya dolaysız bir biçimde ya da birbirini izleyen birçok el yordamıyla karşısında duran “nesne”nin yapısını *betimler*. Oysa burada biz <özne-nesne> eş yapılanması içinde değiliz. Bununla birlikte çözümlemecinin yani Greimas’ın elinde olan budur zira o başka bir eş yapılanma bilmemektedir. Şu garip sözce de bundan kaynaklanmaktadır: “Dokunuş, bilişsel düzlemde tam bir birleşme isteği ortaya koyar” (s. 30) ya da aynı kitapta daha ileride: “Dokunuş özne ile nesnenin birleşmesini hedefler” (s. 92).

Tek çözüm olarak *phusis*’i *logos*’a indirgemedi dokunuşu bilişsel alana nasıl dâhil edebiliriz ki? Gerçekte burada yapısalcılarda ve bilişselcilerde görmeye alıştığımız bir çözümleme kusuru söz konusudur. Buna karşılık, bir dil görüngübilimcisi için burada var olan, “özne” yani yargılayıcı söyleyen değil, alımlayan bir beden yani *yükümsüz özne*dir (bu terim yargılama yetisinden yoksun olmayı belirtir⁸); diğer yanda da “nesne” değil de kavrayışımızdan kaçan bir biçim yani belgisiz nesne söz konusudur. Böylece <yükümsüz özne-belgisiz nesne> eş yapılanması ortaya çıkar. Bu arada, metin aslında *logos*’un iflas olmaz müridi Greimas’ın yinelediği gibi ne bir “çıplak göğüs”ten (s. 28) ne de bir “çıplak meme”den söz etmektedir; kısacası ne bilinen bir biçim ne tanınan bir biçim vardır.

Beden kuşattığı alanın içinde dünyaya ilişkin algılamasını gerçekleştirir, bu algılamayı kaydeder ve her bir dokunuşuyla bunu en yakından izler. Deneyim “daha yeni” başlamıştır ki (zamansal parametre) “gümüşü bir şimşek” kavrar, bu bir enstantaneden daha fazla bir şey değildir, ama onu büyülemek için bu yeterlidir. “[Öyleyse] gergin teni sıyırıp geçecek kadar ilerler” (“sıyırıp geçmek”, “dokunmak” değildir, (Greimas nasıl okuyor ki?) “kavramak” ya da “elinde tutmak” ise hiç değildir),

⁷ Burada tümel özne olarak Türkçeye aktardığımız birim Fransızca *on* biçimindeki adıdır: anlamsal açıdan tüm eylem kişilerinin yerini tutabilmekte, biçimsel açıdan üçüncü tekil kişi gibi çekilmektedir. Dilimizde biçimsel-anlamsal açıdan bir dengi olmayan “tümel özne” Türkçeye genellikle edilgen yapıda eylem çekimiyle aktarılır. (Çevirenin notu)

⁸ Yazar yükümsüz özne teriminin Fransızca aslı olan *non-sujet* terimini oluşturan “non” biriminin yoksunluk ifade ettiğini belirtmektedir. (Çevirenin notu)

geri çekilir, görüş değişiklikleri uyarınca ürperir, “göğüs çevresine eşlik etmek için [*il rilievo del seno*, memenin “rölyef”i, der çevirmen] bir eğri çizer [bu durumda, düz çizgi ya da olası köşeler yoktur]. Alımlayan beden, yani *yükümsüz özne*nin deneyimi orada son bulur: bu beden ancak bir *belgisiz nesne*ye yaklaşabilmiştir, sabitleşmiş sınırları olmayan bir biçimin (Leonardo da Vinci’nin *non finito*’su⁹) kıvılcım gibi, anlık bir görünüşünü kayda geçirebilmiştir.

Konuşan beden ve içkin üçüncül eyleyen

Örnek 2: *İçkin üçüncül eyleyen*. Jamel Debbouze ile söyleşi (*Télérama*, 19 Ocak 2011, s. 18): “Annemin Sarkozy hakkında ilginç bir fikri var: anneme göre, Sarkozy’nin bütün fiziksel tikleri bedeninin hakikati bilmesinden kaynaklanıyor ...”

Jamel’in zeki biri olmasının (“Görüyor musun” der Nicolas, Cécilia’ya, “sana onun zeki olduğunu söylemişim”, *a.g.y.* s. 20) ve annesinin de bir o kadar zeki olmasının haricinde, anneden ödünç alınarak espriyle aktarılan sözün bizi kurduğumuz ilişkiyi değiştirmeye sevk ettiğini söyleyeceğim. **Alımlayan** beden yani *yükümsüz özne*, *belgisiz nesne* ile kurduğu ilişkide özerkti: kendisine *<belgisiz nesneye yaklaşma olanağı sağlayacak uygun mesafeyi [certa distanza] bulmak>* gibi bir izleni belirlemişti (böylesi bir izleni *yükümsüz özne*nin varoluş örneğini yerbilimsel uzama kaydetmiş olduğunu varsayar¹⁰); **konuşan** beden ise, “şu” konuşan beden, bağımlılık boyutuna girmiştir. Edimleri, el-kol ve baş hareketleri (“fiziksel tikleri”) ona kendilerini zorla kabul ettirmişlerdir; *yükümsüz özne* onları denetleyememektedir. Tam anlamıyla, *üçüncül içkin eyleyen*in denetimi altındadır.

Neden “üçüncül” diyoruz? Çünkü bu eyleyen iki katılımcının, “ben” ile “sen”in yer aldığı söyleşim oyununun dışında kalır. Peki neden “içkin”? Çünkü söyleşiye katılanların *içinde* geri dönüşsüz ve bastırılmaz bir *iç* güç sergilemektedir. Bu konuşan beden durumunu tutkunun esiri olmuş bir adamın durumuyla benzerlik göstermektedir: tutku adamın içindedir ama onu devre dışı bırakmıştır.

- Alımlayan beden yani *yükümsüz özne* ile *öznenin* (yargılayıcı söyleyenin) kavrayamadığı bir “gerçeklik” gün yüzüne çıkmaktaydı.
- Bir başka *yükümsüz özne* biçimi olan konuşan beden söz konusu olduğunda ise bastırılmış, yasaklanmış bir “hakikat” dil aracılığıyla sancılı bir biçimde söze dökülür: “Beden ise hakikati bilmektedir”. Aristoteles bize *logos*’un, yani dilin işlediği uzamda ve yerde işlevinin hakikati ortaya çıkarmak olduğunu söylemiştir. Bir diğer filozof, oğlunun bize sözünü aktardığı Sayın Debbouze Hanımefendi ise *physis*’e güvenir, *physis*’in konuşan bedene öğretebildiklerine güvenir. Konuşan beden edimlerinin düzenleyicisi olan *içkin*

⁹ Maurice Merleau-Ponty, *Notes de cours. 1959-1961*, Paris, Gallimard, 1996, s. 175.

¹⁰ Maurice Merleau-Ponty, *Le Visible et l’invisible*, Paris, Gallimard, 1964, s. 264.

üçüncül eyleyeni simgesel bir figürle temsil etmek için “şu/bu [kişi]” adını ele alırsam, *şu/bu [kişi]* doğruyu söylüyor, diyebilirim.

ÖNEMLİ NOT: Müslüman kültüründe, “cehennemlik” bedene gönderme yapmak alışılmış bir şeydir: Kıyamette hesap günü geldiğinde hakikati söyleyecek olan odur. Örneğin bir hırsız söz konusu olduğunda hırsızın eli hakikati söyleyecektir... Bayan Debbouze bu dinsel ve kültürel şemadan yararlanır ve oğlu da annesinin özgün olduğunu iddia ettiği düşüncesini [“annemin ilginç bir fikri var...”] mizah yoluyla tartışma yaratmak amacıyla kullanır (Sarkozy hâlihazırda bir “cehennemlik” midir?). Kuran’ın 36. suresi, 65. ayetine gönderiyorum¹¹.

Buna bağlı olarak, kamu görevlisinin *logos*’u reddedilir zira yalancıdır. Siyasetçi durmadan bildirimlerde bulunur (henüz bildirimlerin hiçbiri bir etki yaratmadığına göre böyle yapmak gerekir, diye düşünür) siyasetçinin gözünde “gerçeklik”¹²in içindeki şeytani defetmenin tek yolu budur adeta. Merleau-Ponty ile birlikte şunu da ekleyelim: “karar görünümünü üst üste istif ederek [“Diderot’ nun tiyatro oyuncusu hakkında söylediği gibi”] “*bir rol oynamayı* kabul eden” siyasetçi, kendisi etrafında ‘büyük bir hayalet’ taşır, kendisi de bunun içine gizlenmiştir ve canlandırdığı karakterin ne olmak istediğini artık bilmese bile ondan sorumludur¹³”.

Konuşan beden ve aşkın üçüncül eyleyen

Örnek 3: *Aşkın üçüncül eyleyen*. Jean-Claude Milner ile söyleşi, “Siyasi edim, konuşan bedenlerdir”, *Le Monde* (5 Şubat 2011, s. 20): “Temel asgari koşuluna indirgenmiş siyasi edim, konuşan bedenlerdir.” “Yönetenler boyun eğmiş olduklarını söylerler. Piyasalara, doğanın korunmasına, anketlere, kısacası, dilsiz olgulara. Kendileri boyun eğmiş oldukları için yönetilenlerin de boyun eğmelerini beklerler. İktidar dilsiz olgulara ait olduğuna göre, yönetenler herkesin susmasını beklerler.”

“Yönetenler boyun eğmiş olduklarını söylerler”. Aşkın bir üçüncül eyleyene boyun eğmişlerdir (ya da boyun eğmiş olduklarını kabul ederler ya da öyleymiş gibi yaparlar), bu aşkın üçüncül eyleyenin birçok görünümü vardır, bunlar burada “piyasa”, “çevreyi koruma”, “anketler” olarak karşımıza çıkarlar... Neden “üçüncül” diyoruz? Daha önce söylemiştim: Çünkü bu eyleyen iki katılımcının, “ben” ile “sen”in yer aldığı söyleşim oyununun dışında kalır. Peki neden “aşkın”? Çünkü söyleşiye katılanların *üstünde* geri dönüşsüz ve bastırılmaz bir *dış* güç sergilemektedir. Onu tartışmaya açmayı arzu etmek hiçbir şeye yaramayacaktır. Yöneten ile yönetilen arasında, itiraz mümkündür; ama aşkınlık evrenine girdiysek eğer o andan itibaren artık olanaklı değildir.

¹¹ Kuran hakkındaki bilgisiyle bana yol gösteren INALCO’dan Nadjet Tabouri’ye teşekkür ederim.

¹² Devlet görevlisi, Daniel Salas ile “Söyleşi”, *Le Monde*, 9 Şubat 2011, s. 10: “Siyasi anlatı bir arındırma söylemidir, kurbanların çektiği acılara yanıt veren bir tür anlık karşı sözdür. Bir cin çıkarma ayinidir.”

¹³ Maurice Merleau-Ponty, *Humanisme et Terreur*, 1947, *Œuvres* içinde, Paris, Gallimard, coll. “Quarto”, 2010, s. 195.

Camus'nün Caligula'sı çok bilinen bir örnektir: imparator olduğu sürece, Caligula, iktidarı geri döndürülebilir ve sözü yadsınabilecek bir yöneticidir; ancak “Bundan böyle kader, benim” diye haykırarak aşkınlık evrenine girdiğini ilan ettiği andan itibaren insanlık tarihinin öngörülemez risklerinden kurtulur, kurtulmuş gibi yapar.

Aşkın üçüncül eyleyen sözü yasaklayan dolayısıyla da öznelarası ilişkiyi yasaklayan bir makineyi denetimi altında tutar. Bu kapalı evrende, “birlikte yaşama sorunu”, Yunanlıların *suzein* kavramı (Aristoteles, *Éthique à Nicomaque*) Ricœur'ün de dikkat çektiği gibi söz konusu değildir artık. Karşılıklı yerini aşkın üçüncül eyleyene özgü işteşlik mantığına bırakır. Milner'e göre, piyasaları, çevre korumayı, anketleri düzenleyen de odur;¹⁴ bu konular mantığında, yönetenler ve yönetilenler sorumluluktan uzaklaştırılmışlardır.

Ne var ki olguların dilsiz olduğu doğru değildir: “Olguların insana bunu dayattığını söyleyerek bir karar alındığında, tümel özne [ve bu “tümel özne” kamu görevlisidir] olguların yerine konuşur. Ancak olguların yerine konuşan kişi [şu konuşan üçüncül eyleyen] bunu ne hakla yapmaktadır? Bu konuma yerleşmiş olmanın dışında hiçbir hakla” (Milner, 2011, s. 20). Aşkın üçüncül eyleyenin geri dönüşsüz ve bastırılmaz gücü sadece bir yanılısamaya da dayanıyor olabilir. Tam olarak Caligula'nın da durumu buydu. Katledilmesi bunu ona kanıtladı. Karşılıklı dönüş her zaman mümkündür. Kimi zaman haklılığı ortaya çıkan siyasetçinin umududur bu, nitekim Tunus'ta da böyle oldu: “Tunus'un kaynar kazana döndüğü son birkaç günde, iktidar başlangıçta doğal bir düzen kadar kımıltısız görünüyordu. Sonra bir an geldi, bilinmez bu sürece mi, bu düzen insanlar tarafından alt-üst edildi. Sözcüğün en güçlü anlamıyla, konuşan varlıklar gibi davranan insanlar tarafından” (a.g.y., s. 20).

Her türlü beklentiye karşı, “doğal düzen”e karşı, özerkliğe dönebilecek olduğunu gösteren bu gücün aslında “konuşan bir varlık”ın değil de *konuşan bir beden*in hesabına kaydedilmesi gerekir. 17 Aralık 2010'da kendini yakarak kurban eden ve 4 Ocak 2011'de ölen genç Tunuslunun hesabına. Konuşan öznenin, yani yargılayıcı söyleyenin, sesini duyurmayı başaramadığı yerde (genç adam kendini kurban etmeden önce ölümünü ilan etmişti), *yükümsüz özne* yani beden, bedensel söyleyen, dramatik bir biçimde hakikati *söyler*. Ve halen sürmekte olan devrim de bu hakikatten ileri gelmektedir.

Çeviren: Sündüz Öztürk Kasar¹⁵

¹⁴ Paul Ricœur, *Parcours de la reconnaissance* (Stock, 2004, s. 233 ve s. 336). Ricœur (s. 330'da) M.R. Anspach'dan alıntı yapar, *À charge de revanche. Figures élémentaires de la réciprocité* (Seuil, 2002): “Bir işteşlik ilişkisi iki kişi arasındaki değiş-tokuşa indirgenemez. Bir *aşkın üçüncül eyleyen* [vurgu bana ait] her seferinde su yüzüne çıkar, bu üçüncül eyleyen, tüm haklara sahip bir eyleyici olarak kendini zorla kabul ettiren ilişkinin kendisinden başka hiçbir şey olmasa bile”, s. 5.

¹⁵ Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümü, Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı (İstanbul, Türkiye), e-posta: sunduzkasar@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9642-7073.

Jean-Claude Coquet'nin Söyleyenler Kuramına ait Türkçe-Fransızca Terimce (3)

Türkçe Terim	Fransızca Terim
Aristocu klasik mantık	logique classique aristotélicienne (la)
alımlayan beden	corps percevant (le)
alımlayan bedeninin deneyimi	expérience du corps percevant (l') (<i>fém.</i>)
anamlama biçimi	mode de signification (le)
anamlayan varlık	être de signification (l') (<i>masc.</i>)
anlatıbilimci	narratologue (le)
anlatıcı	narrateur (le)
anlatmak	raconter
arındırma söylemi	discours de purification (le)
aşkınlık evreni	univers de la transcendance (l') (<i>masc.</i>)
ayrık öğe	élément discret (l') (<i>masc.</i>)
bağımlılık boyutu	dimension de l'hétéronomie (la)
bastırılmaz güç	pouvoir irrépressible (le)
bastırılmış hakikat	vérité refoulée (la)
bedensel deneyim	expérience corporelle (l') (<i>fém.</i>)
bedensel olgu	somatique (le)
bedensel yüklem	prédicat somatique (le)
belgisiz nesne	quasi-objet (le)
belli bir nesne	objet donné (l') (<i>masc.</i>)
betimlemek	décrire
betisel temsil	simulacre (le)
betisel temsil deneyimi	expérience de simulacres (l') (<i>fém.</i>)
biçimsel mantık	logique formelle (la)
bilgi kuramsal	épistémologique
bilgi kuramsal temel	base épistémologique (la)
bilinen biçim	forme connue (la)
bişsel alan	cognitif (le)
bişsel düzlem	plan cognitif (le)
bişsel süreç	processus cognitif (le)
bişsel yüklem	prédicat cognitif (le)

bilişselci [bilim insanı]	cognitiviste (le)
bu / şu [kişi]	ça (le)
deneyim	expérience (l') (<i>fém.</i>)
dış güç	pouvoir externe (le)
dil felsefesi	philosophie du langage (la)
dil görüngübilimcisi	phénoménologue du langage (le)
dil görüngübilimi (dil fenomenolojisi)	phénoménologie du langage (la)
dilsiz olgu	chose muette (la)
doğal düzen	ordre de choses (l') (<i>masc.</i>)
doğrulama amacıyla görev alanına alma	prise en charge affirmative (la)
doğrulamak	affirmer
dokunuş	toucher (le)
duyumsanabilir olgu	sensible (le)
dünyaya ilişkin algılama	perception du monde (la)
düşünsel deneyim	expérience de pensée (l') (<i>fém.</i>)
düşünsel içerik	contenu de pensée (le)
düzdeğişme figürü	figure métonymique (la)
eksik kimlik	identité incomplète (l') (<i>fém.</i>)
el-kol ve baş hareketleri	gesticulation (la)
fiziksel tik	tic physique (le)
gerçekliğin içindeki şeytanı defetmek	exorciser la réalité
gerçeklik	réalité (la)
gerçeklik yüklemi	prédicat de réalité (le)
geri dönüşsüz güç	pouvoir irréversible (le)
görüngübilim (fenomenoloji)	phénoménologie (la)
görüngübilimsel uzam-zaman	espace-temps phénoménologique (l') (<i>masc.</i>)
görüş değişikliği	variation de la vision (la)
gözleyimci	voyeur (le)
hakikati ortaya çıkarmak	dévoiler la vérité
iç bağıntı	relation interne (la)
iç güç	pouvoir interne (le)
içerik	contenu (le)
içkinlik	immanence (l') (<i>fém.</i>)

içkinlik ilkesi	principe d'immanence (le)
imgelemek	dépeindre
inceleme alanı	discipline (la)
işteşlik	réciprocité (la)
işteşlik mantığı	logique de réciprocité (la)
kapalı evren	univers fermé (l') (<i>masc.</i>)
karşılıklılık	mutualité (la)
kendisi üstüne kapanmış evren	univers clos sur lui-même (l') (<i>masc.</i>)
kesme çizgisi	tiret (le)
klasik mantık	logique classique (la)
konuşan beden	corps parlant (le)
konuşan üçüncül eyleyen	instance du tiers parlant (l') (<i>fém.</i>)
konuşan varlık	être parlant (l') (<i>masc.</i>)
kopukluk (<i>yazınsal bağlamda</i>) / kesintililik (<i>dilbilimsel-göstergebilimsel bağlamda</i>)	discontinuité (la)
logos [akıl / söz]	logos (le)
mantık	logique (la)
mantıksal-matematiksel dilbilim	linguistique logico-mathématique (la)
mesafe	distance (la)
nesnellik	objectivité (l') (<i>fém.</i>)
niteliksel varlık	être qualitatif (l') (<i>masc.</i>)
nominalist düşünce	pensée nominaliste (la)
ön ek	préfixe (le)
öznelarası ilişki / öznelarasılık	intersubjectivité (l') (<i>fém.</i>)
<özne-nesne> eş yapılanması	configuration < sujet-objet > (la)
phusis [doğa/beden]	phusis (la)
phusis alanı	champ de la phusis (le)
resimlemek	peindre
sabitleşmiş sınırları olmayan biçim	forme sans contours déterminés (la)
simgesel figür	figure symbolique (la)
siyasi anlatı	récit politique
söylemek	dire
söyleşim oyunu	jeu dialogal (le)

sözceleme amacıyla görev alanına alma	prise en charge énonciative (la)
sözceleme	énoncer
sözcelenmek	s'énoncer
sunmak	présenter
tam birleşme	conjonction totale (la)
tam birleşme isteği	vouloir de la conjonction totale (le)
tanınan biçim	forme reconnue (la)
tarafsız nesnellik	objectivité impartiale (l') (fém.)
temel dayanak	<i>credo</i> (le)
tensel deneyim	expérience de la chair (l') (fém.)
uçup kaçıcı kimlik	identité fuyante (l') (fém.)
uygun mesafe	bonne distance (la)
uygun mesafede/ uygun mesafeye	à bonne distance
üretmek	produire
yapay ürün	artefact (l') (masc.)
yapay ürün deneyimi	expérience d'artefacts (l') (fém.)
yapısalcı [bilim insanı]	structuraliste (le)
yapısal öğreti	doctrine structurale (la)
yargılama edimi	acte de jugement (l') (masc.)
yargılama yetisinden yoksun olma	privation de jugement (la)
yargılayıcı söyleyen	instance de jugement (l') (fém.)
yasaklanmış hakikat	vérité proscrire (la)
yeniden sunmak	représenter
yeniden üretmek	reproduire
yerbilimsel uzam	espace topologique (l') (masc.)
yöneten [kişi]	gouvernant (le)
yönetilen [kişi]	gouverné (le)
yüklemek	prédiquer
yüklemleyici yargılama	jugement prédicatif (le)
<yükümsüz özne-belgisiz nesne> eş yapılanması	configuration <non-sujet-quasi-objet> (la)
zamansal parametre	paramètre temporel (le)

Jean-Claude Coquet'nin Söyleyenler Kuramına ait Fransızca-Türkçe Terimce (3)

Fransızca Terim	Türkçe Terim
à bonne distance	uygun mesafede/ uygun mesafeye
acte de jugement (l') (masc.)	yargılama edimi
affirmer	doğrulamak
artefact (l') (masc.)	yapay ürün
base épistémologique (la)	bilgi kuramsal temel
bonne distance (la)	uygun mesafe
champ de la <i>phusis</i> (le)	<i>phusis</i> alanı
chose muette (la)	dilsiz olgu
cognitif (le)	bişsel alan
cognitiviste (le)	bişselci [bilim insanı]
configuration <non-sujet-quasi-objet> (la)	<yükümsüz özne-belgisiz nesne> eş yapılanması
configuration <sujet-objet> (la)	<özne-nesne> eş yapılanması
conjonction totale (la)	tam birleşme
contenu (le)	içerik
contenu de pensée (le)	düşünsel içerik
corps parlant (le)	konuşan beden
corps percevant (le)	alımlayan beden
credo (le)	temel dayanak
ça (le)	bu / şu [kişi]
décrire	betimlemek
dépeindre	imgelemek
dévoiler la vérité	hakikati ortaya çıkarmak
dimension de l'hétéronomie (la)	bağımlılık boyutu
dire	söylemek
discipline (la)	inceleme alanı
discontinuité (la)	kopukluk (<i>yazımsal bağlamda</i>) / kesintilik (<i>dilbilimsel-göstergebilimsel bağlamda</i>)
discours de purification	arındırma söylemi
distance (la)	mesafe
doctrine structurale (la)	yapısal öğretisi
élément discret (l') (masc.)	ayrık öge

énoncer	sözcelemek
épistémologique	bilgi kuramsal
espace topologique (l') (masc.)	yербilimsel uzam
espace-temps phénoménologique (l') (masc.)	görüngübilimsel uzam-zaman
être de signification (l') (masc.)	anlamlayan varlık
être parlant (l') (masc.)	konuşan varlık
être qualitatif (l') (masc.)	niteliksel varlık
exorciser la réalité	gerçekliğin içindeki şeytanı defetmek
expérience (l') (fém.)	deneyim
expérience corporelle (l') (fém.)	bedensel deneyim
expérience d'artefacts (l') (fém.)	yapay ürün deneyimi
expérience de la chair (l') (fém.)	tensel deneyim
expérience de pensée (l') (fém.)	düşünsel deneyim
expérience de simulacres (l') (fém.)	betisel temsil deneyimi
expérience du corps percevant (l') (fém.)	alımlayan bedenin deneyimi
figure métonymique (la)	düzdeğişme figürü
figure symbolique (la)	simgesel figür
forme connue (la)	bilinen biçim
forme reconnue (la)	tanınan biçim
forme sans contours déterminés (la)	sabitleşmiş sınırları olmayan biçim
gesticulation (la)	el-kol ve baş hareketleri
gouvernant (le)	yöneten [kişi]
gouverné (le)	yönetilen [kişi]
identité fuyante (l') (fém.)	uçup kaçıcı kimlik
identité incomplète (l') (fém.)	eksik kimlik
immanence (l') (fém.)	içkinlik
instance de jugement (l') (fém.)	yargılayıcı söyleyen
instance du tiers parlant (l') (fém.)	konuşan üçüncül eyleyen
intersubjectivité (l') (fém.)	öznelerarası ilişki / öznelerarasılık
jeu dialogal (le)	söyleşim oyunu
jugement prédicatif (le)	yüklemleyici yargılama
linguistique logico-mathématique (la)	mantıksal-matematiksel dilbilim

logique (la)	mantık
logique classique aristotélicienne (la)	Aristocu klasik mantık
logique classique (la)	klasik mantık
logique de réciprocité (la)	işteşlik mantığı
logique formelle (la)	biçimsel mantık
logos (le)	<i>logos</i> [akıl / söz]
mode de signification (le)	anlamlama biçimi
mutualité (la)	karşılıklılık
narrateur (le)	anlatıcı
narratologue (le)	anlatıbilimci
objectivité (l') (fém.)	nesnellik
objectivité impartiale (l') (fém.)	tarafsız nesnellik
objet donné (l') (masc.)	belli bir nesne
ordre de choses (l') (masc.)	doğal düzen
paramètre temporel (le)	zamansal parametre
peindre	resimlemek
pensée nominaliste (la)	nominalist düşünce
perception du monde (la)	dünyaya ilişkin algılama
phénoménologie (la)	görüngübilim (fenomenoloji)
phénoménologie du langage (la)	dil görüngübilimi (dil fenomenolojisi)
phénoménologue du langage (le)	dil görüngübilimcisi
philosophie du langage (la)	dil felsefesi
phusis (la)	<i>phusis</i> [doğa / beden]
plan cognitif (le)	bilişsel düzlem
pouvoir externe (le)	dış güç
pouvoir interne (le)	iç güç
pouvoir irrépressible (le)	bastırılmaz güç
pouvoir irréversible (le)	geri dönüşsüz güç
prédicat cognitif (le)	bilişsel yüklem
prédicat de réalité (le)	gerçeklik yüklemi
prédicat somatique (le)	bedensel yüklem
prédiquer	yüklemek
préfixe (le)	ön ek

présenter	sunmak
principe d'immanence (le)	içkinlik ilkesi
prise en charge affirmative (la)	doğrulama amacıyla görev alanına alma
prise en charge énonciative (la)	sözceleme amacıyla görev alanına alma
privation de jugement (la)	yargılama yetisinden yoksun olma
processus cognitif (le)	bilişsel süreç
produire	üretmek
quasi-objet (le)	belgisiz nesne
raconter	anlatmak
réalité (la)	gerçeklik
réciprocité (la)	işteşlik
récit politique (le)	siyasi anlatı
relation interne (la)	iç bağıntı
représenter	yeniden sunmak
reproduire	yeniden üretmek
s'énoncer	sözcelenmek
sensible (le)	duyumsanabilir olgu
simulacre (le)	betisel temsil
somatique (le)	bedensel olgu
structuraliste (le)	yapısalcı [bilim insanı]
tic physique (le)	fiziksel tik
tiret (le)	kesme çizgisi
toucher (le)	dokunuş
univers clos sur lui-même (l') (masc.)	kendisi üstüne kapanmış evren
univers de la transcendance (l') (masc.)	aşkınlık evreni
univers fermé (l') (masc.)	kapalı evren
variation de la vision (la)	görüş değişikliği
vérité proscrire (la)	yasaklanmış hakikat
vérité refoulée (la)	bastırılmış hakikat
vouloir de la conjonction totale (le)	tam birleşme isteği
voyeur (le)	gözleyimci